

Starożytna Grecja

Architektura i budownictwo bardzo się rozwinęło w starożytnej Grecji. Najpiękniejsze budowle wzniesiono dla bogów. Budowane one były z kamienia, którego w Grecji było pod dostatkiem. Budowle te wyróżniają się kolumnami podtrzymującymi spadzisty, dwuspadowy dach. W Grecji panowały 3 porządki architektoniczne: dorycki, joński i koryncki. prócz świątyń grecy wznosili także teatry i pałace. Wszystkie budowle greckie charakteryzuje symetria, rytm, statyka i proporcje.

Starożytny Rzym

Rzymianie do architektury i budownictwa wnieśli nowe rozwiązanie konstrukcyjne, należy do nich:

- rotunda tzn. budynek na planie koła,
- łuk,
- sklepienie kolebkowe i krzyżowe,
- kopuła.

Stworzyli wiele budowli : świątyń, pałaców, rezydencji, akweduktów, łaźni, dróg, mostów i urządzeń portowych. W Rzymie podstawowym budulcem była cegła, łączna specjalnym, twardniejącym pod wpływem wody cementem.

Czasy nowożytne rozpoczyna Średniowiecz w dwóch zasadniczych stylach:

Styl romański

Panował około 300 lat w Europie zapoczątkowany we Francji, Niemczech i Włoszech styl nazywany stylem dojrzałego średniowiecza. Sztuka romańska była związana przede wszystkim z chrześcijaństwem. Głównymi jej ośrodkami były kościoły. Kościół romański wywodzi się z rzymskiej bazyliki i swoim planem bardzo ja przypomina. Głównym materiałem stosowanym w tym okresie był starannie obrobiony kamień (wapień, piaskowiec, granit) w postaci ciosów, z którego wznoszono grube mury z niewielkimi otworami okiennymi szklanymi gomólkami lub witrażami. Charakterystycznymi elementami ówczesnej architektury były filary, arkady, gury i portale. W Polsce budowlą reprezentującą styl romański jest m.in. kościół we wsi Tum pod Łęczycą.

Styl gotycki

Powstał i rozwinął się w połowie XII wieku we Francji i swoim zasięgiem objął chrześcijańską Europę. Budowano okazałe kościoły, ratusze, pomieszczenia dla cechów, hale targowe, domy mieszkalne i zamki. Kościół gotycki charakteryzował się lekkością i strzelistością. Posiadał wysokie na ponad 100 m wieże. Bezpieczeństwo i trwałość tak wielkich budowli zapewniał system filarowo-żebrowy. Cechami charakterystycznymi dla architektury gotyckiej jest stosowanie łuku ostrego, sklepienia krzyżowo-żebrowego, skarp, wimpergów, maswerków, pinakli i systemu łuków przyporowych, odciążających ściany budowli. Budulcem tych budowli był nadal kamień. Jednymi z najokazalszych budowli gotyckich są katedra w Bourges i katedra Notre Dame w Paryżu.

Krocząc do współczesnych osiągnięć w architekturze odkrywamy:

Styl renesansowy

Epoka w kulturze i sztuce, która nastąpiła po średniowieczu zwana renesansem lub odrodzeniem, trwała około 250 lat do końca XVI wieku i powstała we Włoszech. Budowle tej epoki wzorowane były na budowach antyku, odznaczających się doskonałą równowagą i harmonią wszystkich elementów. Wraz z szerzeniem się idei humanizmu szybko wzrasta ilość budowanych pałaców, podmiejskich rezydencji, budynków użyteczności publicznej.

Budynki cechuje zwartość planu, prostota, czytelność i harmonia bryły wyraźnie opartej na ziemi (budynki przestają sprawiać wrażenie odrywania się i wznoszenia ku górze). To związanie budowli z ziemią podkreśla kompozycja, w której przeważają linie poziome. Na wzór antyku wznoszono również budowle centralne, jednak nie tylko na planie koła, lecz również kwadratu i krzyża równoramiennego. Materiałem budowniczym w tamtym okresie była cegła. Przykładami budowli renesansowej jest zamek na Wawelu, zamek w Baranowie Sandomierskim czy Bazylika św. Piotra w Rzymie.

Styl barokowy

Architektura barokowa rozwinęła się we Włoszech. Umowny czas trwania baroku to okres od połowy XVI do połowy XVIII wieku. Barok, styl pełen kontrastów. W starożytności i renesansie poszczególne formy zestawiano ze sobą zachowując umiar i dążąc do harmonijnej, spokojnej kompozycji. Barok te same elementy przeciwstawia sobie wprowadzając wrażenie ruchu i niepokoju. Cechuje ją monumentalność, dynamika, bogactwo dekoracji. Wygięcie elewacji i gzymsów pozwalało uzyskać efekty światłocieniowe. W budownictwie sakralnym występują znane z epok wcześniejszych rozwiązania. Budowane są kościoły podłużne, na planie prostokąta oraz budowle centralne, na planie koła, wieloboku, krzyża greckiego. Budowle świeckie to przede wszystkim reprezentacyjne pałace rozbudowane horyzontalnie, często z bocznymi skrzydłami tworzą plan w kształcie litery "U". Przykładami zabytków budowli sakralnych baroku są: kościół San Carlo alle Quattro Fontane w Rzymie, kościół Santa Maria della Salute w Wenecji, a świeckich: pałac wersalski i Schody Hiszpańskie.

Klasycyzm

Rozwinął się w połowie XVIII wieku jako reakcja na przepych architektury baroku. W całości wzorował się na architekturze starożytnej Grecji i Rzymu. Rozwinęło się budownictwo użyteczności publicznej: urzędy, teatry, szpitale, szkoły, zakładane wówczas muzea. Materiałem budowniczym była cegła. Przykładami zabytków klasycystycznych są np.: Szkocka Akademia Królewska w Edynburgu i pałac Łazienkowski w Warszawie.

Klasycyzm był ostatnim ze stylów architektonicznych, potem, już od wieku XIX w powracano do różnych stylów, lecz nie stworzono odrębnego własnego stylu. Dzisiaj budowane są ogromne wieżowce i drapacze chmur w coraz to doskonalszych, nowszych technologiach.